

Norge skal være et foregangsland

Taler

Jens Stoltenberg

Dato

19 april 2007

Sted

Oslo

Omstendigheter

Arbeiderpartiets landsmøte

1 Kjære alle sammen.

Velkommen til landsmøtet.

5 Sist vi møttes hadde vi et klart mål: Vi skulle gi Norge ny politisk kurs.

Det klarte vi. Vi vant valget. Vi forhandlet fram en politisk plattform med SV og Senterpartiet. Vi dannet Norges første flertallsregjering på flere år.

10 Men det viktigste er: Vi gjør det vi sa vi skulle gjøre. Vi innfrir løftene til velgerne. Vi sørger for mer fellesskap og mer rettferdighet.

Arbeiderpartiet er der vi bør være: i posisjon.

15 Høyrepartiene i Norge er også der de bør være: i opposisjon.

Det er dere som har sørget for at vi nå forandrer Norge. På vegne av partiledelsen vil jeg derfor si til hver enkelt av dere, til alle partiets støttespillere: Tusen takk for innsatsen!

20

Jeg vil dele to refleksjoner med dere om hva som gjorde at vi vant, fordi det også har betydning for kommende valg.

25

For det første: Vi er et samlet parti. Det har vært perioder der det ikke har vært slik. Da har vi alltid tapt. Heldigvis er vi fortsatt et parti der meninger brytes,

30 men vi samler oss om konklusjonene og respekterer vedtak når flertallet har bestemt.

Derfor fortjener dere alle enda en takk.

Takk for at vi står sammen.

35

Det er et felles ansvar at vi er et samlet parti. Partiledelsen kan ikke, og ønsker ikke, å sende ut direktiver om samling og ro.

Enigheten må komme nedenfra.

40

Den må bygges på selvdisciplin.

Selvdisciplin og Martin Kolberg.

45 Som partileder vil jeg gjerne si at man kommer langt med et vennlig smil, men enda lenger med et vennlig smil og Martin Kolberg på partikontoret.

Martin, du fortjener en stor takk.

50 Din enestående erfaring, store tålmodighet, strategiske evner og praktiske håndlag med organisasjonen har vært helt avgjørende for at vi gjenreiste partiet.

Vi gikk fram 8,4 prosent.

55 Over 50 prosent av LOs medlemmer stemte Arbeiderpartiet.

Og vi ble det klart største partiet, også blant unge velgere.

60 Den andre lærdommen vi kan trekke av valgseieren er at vi vant fordi vi vant verdidebatten med høyresiden. Sosialdemokratiet er på sitt beste når vi greier å forene visjon og virkelighet.

Greier å ha drømmer, og samtidig handlekraft.

65 Greier å se storheten i det vi har oppnådd, men samtidig viser evne til nådeløs samfunnskritikk. Også av våre egne reformer.

70 Det er dette mangfoldet, denne spennvidden som gjør sosialdemokratiet
enestående. Det er det som gjør oss slitesterke. Og det er det som gjør at vi stadig
klarar å fornye oss.

75 Vi skal være tydelige på vårt sosialdemokratiske budskap om at vi tror på et
samfunn der alle er med. At den enkeltes valgfrihet blir størst med sterke
fellesskap.

80 Derfor tror vi på fellesskapet, de store og de små, enten det er i fagforeninger,
borettslag eller kommunal eldreomsorg. Vi tror på det nasjonale fellesskapet,
som for eksempel en sterk folketrygd og et offentlig helsevesen. Vi tror på de
store internasjonale fellesskapene som FN, den internasjonale
krigsforbryterdomstolen eller EUs klimapolitikk.

85 Et samfunn med sterke og gode fellesskap er et samfunn der den sterkestes rett
ikke får råde. Vi vant valget på et klart sosialdemokratisk budskap. Vi skal vinne
nye valg på vår visjon om rettferdighet og fellesskap. Vi vil ha et samfunn der
alle er med.

90 Vår valgseier er også et uttrykk for noe mer grunnleggende: Høyresiden er i ferd
med å tape en viktig global ideologisk debatt.

95 På 1980- og 90-tallet hørte vi fra høyrekreftene at globaliseringen betydde
slutten på den nordiske sosialdemokratiske modellen. De påsto at mer
internasjonal handel og åpning av grenser betydde at det måtte bli lavere skatter,
større inntektsforskjeller og mindre offentlig sektor. Høyresiden tok feil.

Vi ser at det motsatte er tilfellet. De nordiske landene, med våre sterke
velferdsstater og sterke fagforeninger, er blant de landene som lykkes best i
globaliseringens tid.

100 Det er fordi gode velferdssamfunn gir muligheter til de mange, ikke bare de få.

Når alle får mulighet til en god utdanning, styrker det landets konkurransekraft.

105 Når fødselspermisjon og barnehageplasser gjør at flere kvinner kan stå i jobb,

bidrar det til økonomisk vekst. Når vi skaper trygghet for landets arbeidstakere gjennom regler og rettigheter skaper vi samtidig trygge arbeidstakere - som tør å prøve noe nytt, som ikke frykter omstilling og som tør å se etter mulighetene i det nye.

Slik kommer vi framover.

Spleiselaget i velferdssamfunnet skaper ikke bare rettferdighet og valgfrihet. Det gir også økonomisk framgang. Vi blir gode både til å skape og å dele. Det er nettopp fellesskap som gjør oss i stand til å møte globaliseringen og nye tider. Dette viser at sosialdemokratiets ide om mer fellesskap, om at alle skal med, er framtidsrettet.

Det er solidaritet som er moderne!

Politikken handler ofte om dagsaktuelle ting. Meningsmålinger. Persondebatter. Spill og forhandlinger. Alt dette er en del av politikken hverdag. Av og til kan vi bli litt overveldet av denne kortsiktigheten. Det er jo ikke dette politikk grunnleggende sett handler om. Formålet med alt vårt politiske arbeid er å endre virkeligheten.

Men det kortsiktige bestemmer ikke hva som blir stående i historiebøkene. Det som står igjen er om vi faktisk klarte å forandre og forbedre menneskers liv i Norge og i andre land. Vi har en sterk og flott tradisjon i Arbeiderpartiet for at vi legger fram politiske regnskap. Det er en dyd og en æressak. Vi møter velgerne og sier hva vi har gjort og hva som fortsatt er ugjort.

I dag er det 549 dager siden vi overtok regjeringsansvaret. Hver eneste dag siden har vi gått med små og store skritt mot Soria Moria. Kjennetegnet ved denne regjeringen er at vi gjør det vi har sagt vi skal gjøre. Det er målet på om vi lykkes. Derfor er jeg glad for at vi er godt i gang med å gjennomføre vårt politiske program - at vi er i rute til Soria Moria.

Jeg tror knapt noen annen regjering kan vise til så mange innfridde valgløfter på så kort tid som denne.

Rett før jul var Rita Ottervik og jeg og åpnet Lidarende barnehage, den siste barnehagen som gjør at Trondheim nå har full barnehagedekning. Kommune etter kommune kan nå melde inn at de er i mål. Ved siste opptelling hadde 95 prosent av de som ønsket det, fått plass. Men vi er ikke i mål før alle som ønsker
150 det får plass. Det har ingen regjering greid før oss. Vi skal være den regjeringen som sikrer full barnehagedekning i hele landet!

Flertallet av landets kommuner har allerede full barnehagedekning. De som sliter spesielt er storbyer som Bergen og Oslo. Trondheim og Tromsø har full
155 barnehagedekning. Der har de Arbeiderpartiordførere. Når Trondheim og Tromsø har klart det, kan også Oslo og Bergen få dette til. Vi trenger nytt flertall og full barnehagedekning i Oslo og Bergen!

Vi er i rute med å klare løftet vårt om 10 000 flere ansatte i omsorgssektoren. Vi
160 ser resultatene av nye milliarder til kommunene gjennom sykehjemsplasser, omsorgsboliger og flere hoder og hender. Og vi ser at kommunene er opptatt av innholdet og kvaliteten i tjenestene.

I Lenvik kommune har vår ordfører Arne Bergland og et enstemmig
165 kommunestyre bevilget 300 000 kroner til lag og foreninger som kan bidra til opplevelser for beboere i sykehjem og omsorgsboliger. Det er kvalitet i eldreomsorgen! Vi har også styrket sykehusene. Det brukes mer penger enn noen gang og det behandles flere enn noen gang. Vi satser massivt på kommunal eldreomsorg og et offentlig helsevesen. Det er det beste vernet mot privatisering.

170

Arbeiderpartiet sier ja til gode offentlige tjenester til alle og nei til privatisering av velferden!

175 Vi satser på fellesskolen. I fjor fikk vi 500 flere lærere i grunnskolen. Det ble flere pc'er og mer penger til kompetanseutvikling. I Skedsmo kommune har ordfører Anita Orlund fått på plass to heldagsskoler. Det Arbeiderpartiet har fått til i Skedsmo er nettopp den framtidsskolen vi ønsker oss i hele landet. Arbeiderpartiet sier nei til den privatiseringen av skolen den forrige regjeringen
180 la opp til - og ja til en god offentlig fellesskole for alle!

Vi har vist at vi er en regjering på lag med arbeidstagerne. Vi har reversert den forrige regjeringens endringer i arbeidsmiljølov som ville føre til et råere

185 arbeidsliv, med mer overtid og økt bruk av midlertidig arbeidskraft. Vi har økt dagpengene til arbeidsledige. Vi sier ja til arbeidsinnvandring og nei til sosial dumping!

Vi har fått på plass en ny pensjonsreform. Den sikrer en mer rettferdig
190 folketrygd. En folketrygd vi kan stole på. Arbeiderpartiet er garantisten for en god AFP-ordning. Det skal være mulig å gå av med verdighet når man fyller 62 år.

Vår statusrapport for arbeidslivet som ble lagt fram sammen med LO for en uke
195 siden, viser at tre av fire krav eller ønsker fra landets arbeidstakere allerede er innfridd eller iverksatt!

Men det viktigste av alt er at flere kommer i jobb. Det har aldri vært flere
sysselsatte i Norge. Ledigheten har ikke vært lavere på nær 20 år. Arbeiderpartiet
200 har alltid vært og skal alltid være partiet for "arbeid til alle". Derfor må vi ha et arbeidsliv for alle!

Vi holder kulturløftet om å gi mer offentlig støtte til kultur. Over hele landet ser
vi resultatene - i teatergrupper, korps og danseskoler. I Kristiansand har
205 Arbeiderpartiets ordfører kandidat Mette Gundersen nå lansert det lokale kulturløftet med 10 saker, der gratis kulturskole er ett av tiltakene. Også derfor fortjener Kristiansand at Mette Gundersen blir ordfører! Arbeiderpartiet skal være et kulturparti både lokalt og sentralt.

210 Og vi er den første norske regjering som har holdt løftet om penger til vei og jernbane gitt i Nasjonal Transportplan.

Vei er viktig. I 32 år har Henning Myrvang vært ordfører i Sør-Odal kommune. I 20 av disse årene har han kjempet for riksvei 2. Og gleden var stor da
215 regjeringen endelig kunne skjære gjennom og si at nå bygger vi riksvei 2! Da jeg kom på årsmøtet i Hedmark fikk jeg noen godord for riksvei 2. Men jeg fikk også klar beskjed fra ordfører Marit Gilleberg fra Tolga som erklærte at nå kunne vi begynne å snakke om riksvei 3!

220 Vi har utvidet utenrikspolitikken. Vi har løftet nordområdene som vår viktigste strategiske satsing. Nå ser alle mot nord og de mulighetene som ligger i området. Det er lenge siden en norsk utenriksminister så ofte har tatt flyet nordover

framfor sørover!

225

Norge tar internasjonalt ansvar. Vi bidrar med militære styrker i Afghanistan og Libanon. Vi var det første landet som normaliserte politiske og økonomiske forbindelser med den nye palestinske samlingsregjeringen.

230 Vi har gått foran i vaksinearbeidet og sikret at millioner av barn nå får vaksine. 1,3 millioner flere barneliv reddes nå hvert år på grunn av vaksiner. Den innsatsen skal vi være stolte av.

Vi har oppnådd mye fordi vi har gjort andre politiske valg enn våre forgjengere.
235 De valgte å bruke pengene på usosial skattelette. Vi bruker dem på arbeid og velferd. Vi har holdt valgløftet om å tilbakeføre skatte- og avgiftsnivået til 2004-nivå. For 2007 gir det om lag 13 milliarder kroner mer til felleskapet enn med Bondevik-regjeringen.

240 Vi får mye for de 13 milliardene. Det er hele økningen til barnehager, hele den historiske økningen på vei og jernbane, hele økningen til eldreomsorg og skoler i kommunene, hele milliarden til kampen mot fattigdom og hele den historiske økningen i bistandsbudsjettet.

245 Til sammen!

Vi har gått mange skritt mot Soria Moria. Nå skal vi gå videre. Vi er i rute, men vi er ikke i mål. Derfor skal vi vinne nye valg.

250 Noe av det jeg er mest stolt av med Arbeiderpartiet er historien vår - alt vi har oppnådd fra begynnelsen og helt fram til i dag. Men historien og resultatene er også det vi må frykte mest. Vi må vokte oss for å bli mer fornøyde med det vi har oppnådd enn vi er utålmodige etter å løse det vi ikke har oppnådd.

255 Jeg forstår ordføreren som er stolt av det nye sykehjemmet, men det er liten trøst for den gamle som fortsatt ikke får plass.

Arbeiderpartiet ble skapt av mennesker som så behovet for forandring. Hele vår drivkraft er ønsket om å forbedre. Forsterke. Forandre. Derfor må vi hele tiden
260 forene politikk med samfunnskritikk.

Vi skal være de første til å se hvor vi ikke lykkes. Vi skal være de første til å kreve endring. Vi skal aldri miste blikket for de som trenger å bli sett.

265

Når vi ser innslag på Dagsrevyen om eldre som må gå på do til faste tider, styrt av vaktlistene på sykehjemmet. Når vi leser i avisa at sterkt pleietrengende eldre store deler av døgnet er overlatt til seg selv hjemme.

270 Når vi hører at barn må vente over et halvt år for å få psykiatrisk hjelp. Da blir jeg provosert. Slik skal det ikke være.

Arbeiderpartiet må ta tak i dette. I regjeringsapparatet. I kommunene. Vi må lete etter manglene og svakhetene. Ikke forklaringene og unnskyldningene.

275

En ting opptar meg spesielt. Vår bevegelse har gjennom hele vår historie kjempet mot sosial urett. Men den sosiale uretten fortsetter å bite seg fast.

280 Den antar andre former enn før, men den er der fortsatt. Det handler om rus, psykiatri, utstøting og tendenser til at vi får en ny underklasse med mennesker som har en annen bakgrunn enn norsk.

Skolen klarer ikke å bryte mønstrene. Ulikheten gjentas for nye generasjoner.

285 Folk på østkanten i Oslo lever kortere enn folk på vestkanten.

Det er vi som må ta løftet slik at alle er med. Kritikk mot brister i velferdssamfunnet er å være lojal mot målet om et samfunn med mer rettferdighet og mer fellesskap.

290

Vi må se på hvordan mennesker møtes. Mange opplever å møte en vegg framfor støtte når de trenger hjelp. Hundretusener av ansatte i velferdstjenestene gjør en fantastisk jobb hver dag. Men for ofte skaper systemene stengsler.

295 Maktesløsheten, fortvilelsen og sinnet skal vi ta på alvor. Vi må se på hvordan systemene våre virker - eller ikke virker.

300 Vi som tror på fellesskapet må være velferdsstatens klareste kritikere. Det er bare når velferdsstaten møter sin tids behov at den har den kraft som trengs for å sikre oppslutning. Arbeiderpartiet må være et samfunnskritisk parti. Vi er i gang med mye.

Vi skal gjøre mer.

305

Kjære landsmøte!

310

Jeg skal bruke resten av talen min til å snakke om en bestemt sak. Det er global oppvarming. Det gjør jeg fordi klimaendringene er avgjørende for to av vår tids viktigste utfordringer:

For det første er utslipp av klimagasser den viktigste miljøsak.

315

For det andre er kampen mot global oppvarming uløselig knyttet til kampen mot fattigdom.

320

Drivhuseffekten berører alle mennesker. Det er det farligste miljøproblemet. Og det er det miljøproblemet som er mest kompliserte å løse. Vi har kjent til det lenge. Men omfanget viser seg nå å være større enn vi visste. Konsekvensene mer dramatiske enn vi først trodde. Og tidsfristene kortere enn vi håpet.

325

For 17 år siden jobbet jeg i en gruppe for miljø og ressursøkonomi i Statistisk Sentralbyrå. Der arbeidet jeg sammen med ikke bare dyktige økonomer, men også svært kunnskapsrike naturvitere.

Av disse menneskene lærte jeg om den kompliserte og sårbare balansen i naturen.

330

De fortalte meg om drivhusgassene som alt liv på jorda er helt avhengig av.

335

Drivhusgassene slipper strålene fra sola inn til jorden. Samtidig sørger de for at ikke all varmen går ut igjen. Uten drivhusgasser ville det ikke være menneskelig liv på jorden. Det ville være permanent istid. Men blir det for mye gasser i atmosfæren, blir det for varmt. Og nå er det nettopp det som er i ferd med å skje.

De 20 varmeste årene som noen gang er målt, har vært de siste 25 årene.

Temperaturrendringer er farlige og uforutsigbare. Det skyldes at temperaturen er

drivhjulet i den økologiske balansen som alt liv er avhengig av. Temperaturen bestemmer havstrømmer, vindretninger, nedbør og mye mye mer.

345 Enhver økning i temperaturen vil påvirke den økologiske balansen, men forskerne anslår at dersom temperaturen øker med mer enn to grader, det er da det virkelig begynner å bli farlig. Om temperaturen stiger videre nå, kan vi gå over terskler som gjør at vi setter i gang selvforsterkende prosesser som ikke kan snus eller stoppes.

350 La meg gi dere to eksempler:

Frosten i tundraen i Sibir og Canada holder på store mengder metangass. Dersom denne tiner, vil svært mye gass slippe ut i atmosfæren. Metangass er en kraftig drivhusgass. Metan har mye sterkere skadeeffekt på klimaet enn CO₂.

355 Havet er en viktig del av karbonets naturlige kretsløp. Havet opptar enormt store mengder CO₂. Når verdenshavene sakte, men sikkert varmes opp vil det holde på mindre CO₂.

360 Husk at CO₂ er det samme som kullsyre. Det er derfor kaldt øl inneholder mer kullsyre og bruser mer enn varmt øl. Varmt øl gir fra seg CO₂. Slik er det også med havet.

365 Utløser vi disse mekanismene kan klimaet på jorda komme ut av balanse. Ut av kontroll. Det vil gi store og dramatiske endringer for vårt livsgrunnlag. Russlands tundra kan tine, skogene i Amazonas kan bli savanner og Saharas ørken kan spres.

370 Økte temperaturer kan gi store folkevandringer fordi havet stiger. Halvparten av verdens befolkning bor nærmere kysten enn fem mil.

Vi må regne med villere, våtere og varmere vær i Norge.

375 Havstrømmer kan påvirkes. Og bare små endringer i temperaturene kan føre til at torsken i Barentshavet gyter og vandrer nye steder. I framtiden er det ikke sikkert det fødes noen ekte lofottorsk i Henningsvær - lofottorsken kan forsvinne.

380 Men Norge er ikke blant de mest utsatte.

Bangladesh er blant de landene som vil rammes hardest av klimaendringer. Når Himalayabreene smelter vil landet først oversvømmes - deretter rammes av vannmangel. For noen uker siden var jeg i Indonesia. De frykter at 2000 av
385 landets 18 000 øyer vil forsvinne når havet stiger. Også klimaproblemene vil ramme de fattigste landene hardest.

Min foreldregenerasjon fryktet atomvåpnene og kjernefysisk ragnarok. Vår generasjon bør frykte global oppvarming og en klimamessig katastrofe.

390

I den siste rapporten fra FNs klimapanel har 2 500 vitenskapsfolk kommet fram til en omforent konklusjon: Med 90 prosent sikkerhet kan de nå slå fast at menneskeskapte utslipp av klimagasser skaper global oppvarming. Det er fullstendig uansvarlig å velge å tro at forskerne tar feil. Tiden for å vurdere tiltak
395 mot klimaendringer er over. Det haster med handling.

Norge skal være et foregangsland. Vi skal gjøre en betydelig innsats for å få ned utslippene i vårt eget land. Og vi skal gjøre en betydelig innsats for å bidra til reduksjoner av utslippene i andre land. Begge deler er viktig.

400

Her hjemme skal vi blant annet:

- Investere flere milliarder kroner for å utvikle et fullskala renseanlegg for CO₂ fra gasskraftverket på Mongstad.

405

Det er viktig fordi vi får ned utslippene fra Mongstad, men den virkelig store effekten av denne investeringen kommer dersom vi lykkes med å utvikle bedre teknologi, som i neste omgang kan brukes på kraftverk rundt om i verden. Norge skal bli verdens beste nasjon på håndtering av CO₂ fra kraftverk!

410

Vi skal innføre et nytt system med utslippskvoter for industrien fra 1. januar.

Og vi slutter oss til EUs kvotesystem og innfører de strengeste reglene for utslipp i Europa.

415

- Vi skal mer enn fordoble støtten til ny fornybar energi som bioenergi og vindmøller.

420 - Vi skal øke investeringene i kollektivtransport. Fra 2006 har vi økt investeringene i jernbanene med 50 prosent.

- Vi skal legge om avgiftene i miljøvennlig retning.

425 - Vi skal skjerpe krav til energieffektivitet i bygg og boliger slik at energiforbruket går ned med 25 prosent.

Samtidig skal Norge gjøre innsats for å redusere utslippene i andre land. Det er i tråd med Kyoto-avtalen at land kan gå sammen om å redusere utslippene. Det er
430 viktig av flere grunner:

For det første: Vi får større utslippskutt. Spesielt i mange utviklingsland og flere av EUs nye medlemsland kan vi få store kutt utslippene av klimagasser til lave kostnader. Bruker vi pengene i disse landene kan vi få til mye større reduksjoner
435 enn om all vår innsats settes inn i Norge. Vi snakker raskt om 10 til 20 ganger så store kutt - eller mer - for de samme pengene. Og vi skal betale for rensing i andre land - ikke for å spare penger, men for å få mye større reduksjoner enn om all innsats ble gjort hjemme!

440 For det andre: Vi får en miljøbonus. Det skjer ved at også utslippene av andre farlige forurensende stoffer kuttes når vi iverksetter klimatiltak i utviklingsland.

For noen uker siden besøkte jeg et boligområde i Beijing. Der fyrer de med gamle og dårlige kullovn. Det gir store utslipp av klimagasser, men også av sot
445 og svovel som gir store lokale miljøskader. Hvert år dør det flere tusen mennesker i Kina som følge av lokal luftforurensing. Greier kineserne å legge om energiforsyningen i Beijing så bekjemper vi ikke bare drivhuseffekten, men også store og alvorlige lokale folkehelseproblemer.

450 For det tredje: Den rike verden må betale dersom den fattige delen av verden skal være med på en ny og forsterket Kyotoavtale. Dagens Kyotoavtale er den beste vi kunne fått, men den har alvorlige svakheter som må rettes opp.

Den viktigste er at den tallfestede forpliktelsen bare omfatter land som står for
455 30 prosent av verdens utslipp. De landene der utslippene vokser mest, som Kina, India og Brasil, er ikke med. Lederne i disse landene mener at det både er

urettferdig og totalt urimelig at de skal bære kostnadene ved å redusere utslippene av klimagasser. Og jeg forstår dem.

460

Siden den industrielle revolusjon har den rike verden brent av fossile brensler og fylt opp atomsfæren med klimagasser. Nå er den full. Og så kommer vi til den fattige verden, som akkurat har begynt å drive fattigdommen tilbake, og sier at de må holde igjen for å rydde opp i et miljøproblem den rike verden har hovedansvaret for å ha skapt. Det kommer de ikke til å godta.

465

Se på Kina. 1,3 milliarder mennesker på vei ut av fattigdommen. Med økonomisk vekst på 10 prosent i året. Der åpnes et kullkraftverk i uka. De renser ikke.

470

Eller se på India. 1,1 milliarder mennesker. En økonomisk vekst på 7 prosent i året. Også de bygger mange nye kullkraftverk. Vi må bidra til at det lønner seg for dem å rense.

475

Den fattige verden kommer ikke til å bli med på en ny Kyotoavtale hvis det innebærer at den forsinker deres ferd ut av fattigdom. For dem er kampen mot sult, fattigdom og nød i dag viktigere enn kampen mot global oppvarming i morgen. Den eneste måten vi i den rike verden kan få verdens fattige land med på en forpliktende internasjonal klimaavtale er at vi tar store deler av regninga.

480

Den fjerde grunnen til at rike land bør investere i miljø- og renseteknologi i fattige land er at det vil løfte mange millioner mennesker ut av fattigdom.

485

Vi kan ikke nekte utviklingsland å utvikle seg, men vi kan hjelpe dem med å hoppe over de mest forurensende stadiene i den økonomiske utviklingen vi selv har vært igjennom.

490

Det vil kreve massive overføringer av kapital, kunnskap og teknologi fra de rike til de fattige landene. For første gang vil utviklingslandene settes i en posisjon der de kan stille makt bak kravene om en mer rettferdig økonomisk verdensorden. De vet at dersom den rike delen av verden ikke betaler for utslippsreduksjoner i den fattige delen av verden, lykkes vi ikke i kampen mot global oppvarming.

495

Derfor er investeringer i miljøteknologi i utviklingsland ikke bare god

miljøpolitikk. Det er også god utviklingspolitikk. Og det viktigste: Det er rettferdig.

500 Norge skal være en pådriver for en ny forpliktende klimaavtale. En ny Kyotoavtale som innebærer større utslippskutt enn dagens. Derfor må blant annet USA med. Og også utviklingslandene må påta seg konkrete utslippsforpliktelser.

505 Vi i Norge må også være villige til å påta oss større forpliktelser enn i dag. Jeg vil derfor legge fram en plan for Arbeiderpartiets landsmøte om tre mål for vår klimapolitikk framover. Mål vi skal oppfylle gjennom betydelig innsats hjemme og ute.

510 Dette er tre forpliktelser som jeg er stolt av å presentere for dere.

For det første:

- Fram til 2020 påtar vi oss en forpliktelse om å kutte utslippene av klimagasser
515 tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp.

Det er viktig hva vi gjør fra 2012 til 2020, men det er minst like viktig hva vi gjør nå, i perioden fram til Kyotoavtalen utløper i 2012. I Kyotoavtalen har vi forpliktet oss til ikke å øke våre utslipp med mer enn en prosent av 1990-nivå i
520 perioden 2008 til 2012.

Siden avtalen ble underskrevet har vi fått mer kunnskap om klimaendringene. Å kutte klimautslipp i dag gir større effekt enn å kutte i morgen. Samtidig har vi sett at systemet for miljøtiltak på tvers av landegrenser fungerer. Det gjør det
525 mulig å iverksette mer nå. Vi må derfor øke våre egne forpliktelser.

Det er mitt andre punkt i planen. Vi skal overoppfylle Kyoto:

- Norge skal skjerpe sin Kyotoforpliktelser fram til 2012 med 10 prosent!
530

Men det er ikke nok.

Innen 2050 vil det være nødvendig med enda større reduksjoner i utslippene av drivhusgasser. Derfor bør rike land bli "karbonnøytrale". Det betyr ikke at det

skal bli null utslipp i det enkelte land. Men det betyr at for hvert eneste tonn klimagasser som slippes ut, skal det sørges for tilsvarende lavere utslipp et annet sted. Dermed blir summen av utslipp null.

540 Derfor vil jeg invitere landsmøtet til å skrive miljøhistorie. Mitt tredje forslag er:

- Fram mot 2050 skal Norge ta ansvar for å redusere utslippene av klimagasser tilsvarende ett hundre prosent av våre egne utslipp!

545 Da blir Norge det første land i verden som påtar seg en slik konkret forpliktelse

Regjeringen har i dag gitt sin tilslutning til forslag om 30 prosents kutt innen 2020 og støtter målet om økte Kyotoforpliktelser og karbonnøytralitet.

550 Landsmøte!

Klimaproblemene er enda et eksempel på at vår tids utfordringer bare kan løses i fellesskap. Ren luft, rent hav og en natur i balanse er blant menneskehetens mest grunnleggende fellesgoder. Vi kan ikke overlate til markedet og den frie konkurranse og ta vare på disse fellesgodene.

Derfor handler klimautfordringen både om solidaritet og om rettferdighet. To av sosialdemokratiets kjerneverdier. Solidaritet mellom generasjoner og rettferdighet mellom rike og fattige land. Vi bygget fellesskap i vårt eget land for å skape rettferdighet. Vi bruker fellesskapet som vårt viktigste virkemiddel for å skape et samfunn der alle skal med. Og vi tror på fellesskapet i arbeidet for å redde vårt felles miljø.

Takk for oppmerksomheten.

565

Kilde

www.dna.no

Emner

Innenriks, Landsmøtetale, Miljø, Partipolitikk, Utenrikspolitikk

570

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/norge-skal-vaere-et-foregangsland>